

VUNA, OTPAD ILI SIROVINA?

Vuna je već dugi niz godina u Hrvatskoj percipirana kao nusproizvod ovčarstva, tretirana kao otpad. S obzirom da zbrinjavanje vune kao **otpada** ili daljnji plasman kao **sirovine** nije sustavno organiziran, čest je slučaj neodgovornog odlaganja vune na divljim odlagalištima, uz prometnice i staze, na dnu rijeka, jezera i mora. Osim ružne slike u prirodi, nepropisno odbačena vuna na turistički atraktivnim mjestima je veoma nepoželjna, ne samo zbog estetike već i zbog očuvanja okoliša. Osim što se sporo razgrađuje, a na mjestu gdje je ostavljena guši rast bilja, opasna je i zbog razvoja bakterija te pogoduje množenju glodavaca. Na mjestima ispod vune ništa ne raste, a spaljivanje nije poželjno jer vuna ne gori, već tinja. Iz navedenih razloga vuna se ne smije odlagati u prirodi kao niti na odlagalištima otpada.

Kamo s toliko odbačene ovčje vune u prirodi? Kako riješiti krajobrazni ekološki problem? Moderni načini iskorištavanja vune u Hrvatskoj još nisu dovoljno prepoznati i popularizirani. No, pojedinci dovoljno ambiciozni u rješavanju problema iskorištavanja vune pronašli su neke načine kako ipak iskoristiti vunu na ekološki prihvatljiv način.

Jedan od pozitivnih primjera dolazi s Cresa. Vesna Jakić, dizajnerica tekstila i odjeće te predsjednica Udruge Ruta Cres, uspješno se bavi očuvanjem i obradom (filcanjem) odbačene ovčje vune. Sirovinu najprije sortira, pere zatim suši. U udruzi od vune izrađuju gotovo svaki odjevni predmet, dok se vuna boja isključivo prirodnim bojama (travama, korijenjima, cvijećem, izmravljenim korama bora i sl.).

Drugi primjer je poduzeće u našoj blizini, s područja Udbine, Bioplod Lika d.d. zbrinjava i otkupljuje ovčju vunu ukoliko je pravilno tretirana tijekom šišanja i propisno uskladištena. Moku vunu ne otkupljuju, a u slučaju značajnijeg onečišćenja (ovčji izmet, slama i sijeno) moguće je zbrinjavanje bez naknade.

Tvrtka Monole d.o.o. sa sjedištem u Zagrebu te sabiralištem u Končanici u blizini Daruvara, također se bavi otkupom, zbrinjavanjem i skladištenjem neprerađene ovčje vune.

Stoga, ne činite vunu otpadom, već se informirajte o mogućnostima otkupa vune i učinite je sirovinom za daljnju preradu i proizvodnju.

Ovaj edukativni članak pisan je u okviru projekta „Naučimo pametno gospodariti otpadom“ sufinanciranog iz Kohezijskog fonda.